

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І.І. МЕЧНИКОВА

Кафедра політології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор

з науково-педагогічної роботи

Майя НІКОЛАСВА

«*Вересня*» 2023р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВСТУП ДО ФАХУ

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський) рівень

Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність 052 – «Політологія»

Освітньо-професійна програма: Політологія

ОНУ
2023

Робоча програма навчальної дисципліни «Вступ до фаху» Одеса: ОНУ. 19 с.

Розробник: **І.М. Милосердна**, кандидат політичних наук, доцент.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри _____ політології _____

Протокол № 2 від "08" вересня 2023 р.

Завідувач кафедри

[підпис]
(підпис)

(Світлана КОЧ)
(прізвище та ініціали)

Погоджено із гарантом ОПП Політологія

[підпис]

(Марія МІЛОВА)
(підпис)

(прізвище та ініціали)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) ФМВПС

Протокол № 2 від "8" _____ вересня 2023 р.

Голова НМК

[підпис]
(підпис)

(Олег ХОРОШИЛОВ)
(прізвище та ініціали)

Переглянуто _____ та _____ затверджено _____ на _____ засіданні _____ кафедри _____

Протокол № _____ від " " _____ 20 _____ р.

Завідувач кафедри

_____ (підпис)

(_____)
(прізвище та ініціали)

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	<i>заочна форма навчання</i>
Загальна кількість: кредитів – 3 годин – 90 залікових модулів - 2 змістових модулів – 2 ІНДЗ* – _____ (вид завдання)	Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки Спеціальність 052-“Політологія” Рівень вищої освіти: перший бакалавр	Нормативна ОК 15	
		<i>Рік підготовки:</i>	
		1-й	1-й
		<i>Семестр</i>	
		1-й	1-й
		<i>Лекції</i>	
		18 год.	10 год.
		<i>практичні</i>	
		18 год.	0 год.
		<i>Лабораторні</i>	
		0 год.	0 год.
		<i>Самостійна робота</i>	
		54 год.	80 год.
у т.ч. ІНДЗ*: - год.			
Форма підсумкового контролю: залік			

* – за наявності

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою дисципліни є ознайомлення здобувачів із теоретичними засадами майбутньої спеціальності 052 «Політологія», її місця в суспільстві та засоби її засвоєння, розкриття перед здобувачами перспективи оволодіння учбового предмету та сприяння підготовці першокурсників.

Завданнями дисципліни є: формування системного бачення про основні види професійної діяльності політолога; засвоєння правил написання малих та великих наукових форм роботи (тези, стаття, курсова робота, кваліфікаційна робота) та правил публічного виступу; розкриття основних категорій політичної науки; формування знань щодо основних проблем, які знаходяться в «фокусі» політологічних досліджень.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей**:

Інтегральні компетентності (ІК)

ІК Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у політичній сфері, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням теорій та методів політичної науки.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК01. Знання предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК03. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК07. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

СК01. Здатність використовувати категорійно–понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки.

СК02. Здатність застосовувати політологічне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної та сучасної політичної думки.

Очікувані програмні результати навчання (РН):

РН01. Розуміти предметну область, етичні та правові засади професійної діяльності.

РН04. Мати навички професійної комунікації.

РН07. Розуміти історію, закономірності та етапи розвитку предметної сфери політології, знати її цінності та досягнення.

РН08. Вміти використовувати базовий категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки.

РН10. Вміти описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.

PH11. Застосовувати інструментарій нормативної та емпіричної політичної теорії, політичної методології, порівняльної та прикладної політології, міжнародних та глобальних студій у фаховій діяльності.

PH16. Презентувати результати теоретичних і прикладних досліджень фахівцям і широкій аудиторії, засобам масової інформації, експертам з інших галузей знань.

Очікувані результати вивчення дисципліни «Вступ до фаху». У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен :

знати: специфіку політичної науки, основні джерела формування політичних уявлень та концептів, основні підходи до вивчення об'єкту політичного дослідження.

вміти: виробляти власну позицію і здібності застосовувати надбані знання у професійній і громадській діяльності.

володіти: навичками чіткого оперування понятійно-категоріальним апаратом, методикою формулювання та обґрунтовування базових положень політологічного дискурсу.

2. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль I. Модель професійного фахівця-політолога

Тема 1. Модель професійного політолога

Актуальність та необхідність для суспільства політики та політичної науки. Професійно-освітня характеристика фахівця-політолога. Ступені підготовки політолога-професіонала та головні аспекти діяльності політолога. Диференціація та спеціалізація наукового знання.

Тема 2. Політика як покликання та професія. Планування та організація діяльності політолога

Сучасна політична наука як покликання та професія. Інституціоналізація та професіоналізація політики. Сучасні політичні професії та їх особливості: політичний аналітик; державний службовець; дипломат, співробітник міжнародних організацій; політтехнолог, політичний журналіст.

Тема 3. Підготовка малих та великих наукових форм роботи. Підбір та використання джерел, літератури. Цитування та робота із бібліографією

Основні вимоги до підготовки курсової та кваліфікаційної робіт. Вимоги до підготовки наукових тез та статей. Дотримання кодексу академічної доброчесності.

Загальна характеристика недоліків підчас підготовки малих та великих наукових форм роботи. Плагіат та невірне цитування. Недостатній рівень знайомства із літературою, відсутність фундаментальних наукових робіт при дослідженні проблеми роботи та в списку використаної літератури. Невміння змістовно представити результати своєї дослідницької роботи.

Правила цитування. Правила оформлення посилань. Способи цитування.

Тема 4. Презентація результатів наукової роботи та публічний виступ.

Сучасні правила презентації наукових результатів та здійсненої дослідницької роботи. Планування виступу та його таймінг. Використання програм Power Point, Canva, Jamboard. Помилки підчас підготовки презентації та її демонстрації.

Основні уміння та навички хорошого виступу: уміння задавати питання доповідачам, уміння відповідати на питання з теми виступу, уміння відстоювати свою точку зору.

Змістовий модуль II. Політична наука в системі наукового знання

Тема 5. Предмет, структура та інструментарій політології

Предмет політології. Інтегративний характер політології. Суміжні галузі політичного знання: політична філософія, політична соціологія, політична психологія, політична географія, політична історія, політична антропологія та ін. Теоретичний та емпіричний рівні політичного знання. Система методів політичного пізнання: філософські, загальнонаукові та спеціальні. Принципи політології: фундаментальність, єдність логічного та історичного, національного і загальнолюдського, суспільного і

особистісного, теорії й практики. Функції політології: теоретико-методологічна, світоглядна, прогностична, прикладна. Роль науки про політику на сучасному етапі політичного і духовного оновлення Української держави.

Тема 6. Політика як соціальне явище

Історія визначення поняття та категорії «політика», її сутнісних ознак (Аристотель, Н. Макіавеллі, М. Вебер, К. Маркс, Р. Даль, Т. Парсонс, Г. Лассуел та ін.). Політика як наука і мистецтво. Політичні явища і процеси суспільного життя. Поняття соціального інтересу. Визначення і здійснення узагальнених інтересів як важлива передумова збереження цілісності диференційованого суспільства, порядку, взаємодії індивідів і спільнот. Суб'єкт і об'єкт політики. Структура політики. Основні види і функції політики в житті суспільства.

Тема 7. Влада і політика

Місце влади в суспільному житті. Проблема політичної влади в теоретичних розробках. Суб'єкт влади, об'єкт влади. Природа підкорення. Основні види влади: політична, економічна, духовна, сімейна. Зміст і структура політичної влади. Особливості і функції політичної влади. Співвідношення політичної і державної влади. Ресурси влади. Методи (співробітництво і суперництво, заохочення і примус) та механізм здійснення політичної влади. Напрямки і способи функціонування політичної влади: керівництво, управління, контроль, прийняття рішень. Поняття носіїв політичної влади, їх диференціація в суспільному житті. Принцип розподілу влади. Система стримувань і противаг. Централізація та децентралізація влади. Легітимність політичної влади: поняття, джерела та типологія.

Тема 8. Політичні системи суспільства та політичні режими

Концептуальні підходи до проблеми політичної системи (Г. Алмонд, Д. Істон, К. Дойч). Структура та функції політичної системи суспільства. Типологія політичних систем.

Політичний режим: визначення, сенс поняття, підходи до розуміння. Типологія політичних режимів: загальні засади та особливості.

Тема 9. Держава як політичний інститут

Виникнення і сутність держави, її ознаки. Концептуальні підходи до визначення держави, її місця в політичній системі суспільства, які склалися в політичній науці. Проблема співвідношення держави і громадянського суспільства. Основні види і типи держав. Форми правління: монархії, деспотії і республіки, їх характеристика. Форми державного устрою: унітарні держави, федерації, конфедерації. Функції держави (внутрішні й зовнішні, постійні й тимчасові, відкриті й латентні).

Тема 10. Світова політика та міжнародні відносини

Світова політика: поняття, особливості та принципи. Дипломатія як форма міжнародної політики, її специфіка.

Система міжнародних відносин. Суб'єкти та основні види міжнародних відносин. Зв'язок внутрішньої та зовнішньої політики. Міжнародні організації: сутність, основні принципи діяльності. Види міжнародних організацій (ООН, ЮНЕСКО, МВФ, МБРР, СБ, ГАТТ та ін.). Місце України в сучасній світовій політиці та системі міжнародних відносин.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		л	п/с	лаб	ср		л	п/с	лаб	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
<i>Змістовий модуль I. Модель професійного фахівця-політолога</i>										
Тема 1. Модель професійного політолога	8	1	-		6	11	1	-		8
Тема 2. Політика як покликання та професія. Планування та організація діяльності політолога	8	1	2		4	9		-		8
Тема 3. Підготовка малих та великих наукових форм роботи. Підбір та використання джерел, літератури. Цитування та робота із бібліографією.	9	2	-		4	9	1	-		8
Тема 4. Презентація результатів наукової роботи та публічний виступ	9	-	4		6	9	-	-		8
Разом за змістовим модулем 1	24	4	6		20	38	2	-		32
<i>Змістовий модуль II. Політична наука в системі наукового знання</i>										
Тема 5. Предмет, структура та інструментарій політології	10	2	2		6	10	1	-		8
Тема 6. Політика як соціальне явище	10	2	2		6	10	1	-		8
Тема 7. Влада і політика	10	2	2		6	10	2	-		8
Тема 8. Політичні системи суспільства	8	4	2		4		2	-		8
Тема 9. Держава як політичний інститут	10	2	2		6	12	2	-		8
Тема 10. Світова	10	2	2		6	10	2			8

політика та міжнародні відносини										
Разом за змістовим модулем 2	58	14	12		34	52	8	-		48
ІНДЗ*										
Усього годин	90	18	18		54	90	10	-		80

* – за наявності

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 2. Політика покликання та професія. Планування та організація діяльності політолога. Робота М. Вебера «Політика як покликання та професія». Взаємодія політики з мораллю, правом та економікою. Значення вивчення політології для формування особистості майбутнього фахівця, його громадянських якостей і політичної культури. Моральні характеристики політолога. Перспективи застосування політологічних знань, умінь і навичок на благо суспільству.	2
2	Тема 3. Підготовка малих та великих наукових форм. Підбір та використання джерел, літератури. Цитування та робота із бібліографією. Основні вимоги до підготовки курсової та кваліфікаційної робіт. Вимоги до підготовки наукових тез та статей. Кодекс академічної доброчесності: загальні положення та дотримання. Плагіат та невірне цитування. Цитування: правила та способи.	2
3.	Тема 4. Презентація результатів наукової роботи та публічний виступ. Сучасні правила презентації наукових результатів та здійсненої дослідницької роботи. Планування виступу та його таймінг. Використання програм Power Point, Canva, Jamboard. Основні уміння та навички хорошого виступу: уміння задавати питання доповідачам, уміння відповідати на питання з теми виступу, уміння відстоювати свою точку зору. Помилки під час підготовки презентації та її демонстрації.	2
4.	Тема 5. Предмет, структура та інструментарій політології. Особливості виникнення та інституціоналізації політології. Об'єкт та предмет політології. Теоретичний та емпіричний рівні політичного знання. Категорії, принципи та методи політології. Функції політології: теоретико-методологічна, світоглядна, прогностична, прикладна.	2
5.	Тема 6. Політика як соціальне явище. Сутність політики: основні теоретичні підходи (субстанціональний, інституціональний, соціологічний, телеологічний, конфліктний і консенсусний). Суб'єкт і об'єкт політики. Структура політики. Політика як специфічна діяльність. Типологія та функції політики. Багатовимірний світ політики.	2
6.	Тема 7. Влада і політика. Основні теорії влади. Природа влади. Влада і вплив, влада та панування, влада та авторитет. Політична влада: поняття, ознаки та структура. Форми реалізації політичної влади та типологія. Легальність та легітимність політичної влади. Криза легітимності політичної влади: визначення та шляхи її подолання.	2
7.	Тема 8. Політичні системи суспільства. Основні теоретичні моделі політичних систем (Д. Істон, Г. Алмонд, К. Дойч). Структурні компоненти та функції політичної системи. Типологія політичних	2

	систем.	
8.	Тема 9. Держава як політичний інститут. Концепції виникнення держави та підходи до її вивчення. Форма правління: поняття та види. Форма адміністративно-територіального устрою: поняття та види. Громадянське суспільство: поняття, основні риси та інститути.	2
9.	Тема 10. Світова політика та міжнародні відносини. Світовий політичний процес: поняття, зміст та суб'єкти. Міжнародні відносини: поняття, об'єкт, предмет, типи та рівні.	2

5. Теми семінарських занять (не передбачено)

6. Теми лабораторних занять. (не передбачено)

7. Самостійна робота.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (д.в.)	Кількість годин (з.в.)
1	Тема 1. Модель професійного політолога. Опрацюйте рекомендовану літературу. ІНДЗ: Надайте відповіді в самостійній письмовій роботі. Визначте та проаналізуйте актуальність та необхідність для суспільства політики та політичної науки. Назвіть та охарактеризуйте професійно-освітні характеристики фахівця-політолога.	6	8
2	Тема 2. Політика покликання та професія. Планування та організація діяльності політолога. Опрацюйте рекомендовану літературу. ІНДЗ: Надайте відповіді в самостійній письмовій роботі. Охарактеризуйте сучасну політичну науку як покликання та професія за М. Вебера. Назвіть особливості інституціоналізації політики. Проаналізуйте сучасні політичні професії та їх особливості.	4	8
3	Тема 3. Підготовка малих та великих наукових форм. Підбір та використання джерел, літератури. Цитування та робота із бібліографією. Опрацюйте рекомендовану літературу. ІНДЗ: Надайте відповіді в самостійній письмовій роботі. Охарактеризуйте сутність та особливості підготовки курсової та кваліфікаційної робіт. Дайте визначення поняттю «академічна доброчесність». Назвіть основні вимоги щодо дотримання кодексу академічної доброчесності. Розкрийте сутність поняття «плагіат». Назвіть основні правила та способи цитування.	4	8
4	Тема 4. Презентація результатів наукової роботи та публічний виступ. Опрацюйте рекомендовану літературу. ІНДЗ: Надайте відповіді в самостійній письмовій роботі. Назвіть основні правила створення презентації наукових результатів. Визначте що таке таймінг виступу та які вимоги до нього висуваються. Назвіть основні помилки підчас	6	8

	підготовки презентації та її демонстрації.		
5	Тема 5. Предмет, структура та інструментарій політології. Опрацюйте рекомендовану літературу. ІНДЗ: Надайте відповіді в самостійній письмовій роботі. Продумайте обґрунтування наукового статусу політології. Розкрийте та проаналізуйте зміст базових категорій політології. Визначте структурні компоненти політології.	6	10
6	Тема 6. Політика як соціальне явище. Опрацюйте рекомендовану літературу. ІНДЗ: Надайте відповіді в самостійній письмовій роботі. Виберіть та проаналізуйте різноманітні визначення політики. Виберіть, на Ваш погляд, найбільш вдале. Аргументуйте свій вибір. Назвіть та охарактеризуйте якісні характеристики політики. Наведіть приклади. Назвіть основні види та напрямки політики.	6	10
7	Тема 7. Влада і політика. Опрацюйте рекомендовану літературу. ІНДЗ: Надайте відповіді в самостійній письмовій роботі. Простежте виклад змісту категорій: влада, владні відносини, поділ влади, легітимність влади. Визначте умови реалізації політичної влади та її ефективність у регулюванні суспільних відносин.	6	10
8	Тема 8. Політичні системи суспільства. Опрацюйте рекомендовану літературу. ІНДЗ: Надайте відповіді в самостійній письмовій роботі. Проаналізуйте поняття: системність, системний підхід, системний аналіз, система. Назвіть основні стабілізуючі фактори функціонування політичної системи. Проаналізуйте як впливає бюрократія на функціонування політичної системи суспільства.	4	4
9	Тема 9. Держава як політичний інститут. Опрацюйте рекомендовану літературу. ІНДЗ: Надайте відповіді в самостійній письмовій роботі. Визначте зміст понять: держава, правова держава, соціальна держава, громадянське суспільство. Проаналізуйте можливість співіснування правової і соціальної держави. Проаналізуйте особливості основних напрямів розвитку громадянського суспільства.	6	10
10	Тема 10. Світова політика та міжнародні відносини. Опрацюйте рекомендовану літературу. ІНДЗ: Надайте відповіді в самостійній письмовій роботі. Визначте зміст понять: світова політика, міжнародні відносини, світовий політичний процес. Назвіть та проаналізуйте основні виклики сучасної світової політики.	6	10
ВСЬОГО		54	86

До самостійної роботи відноситься: [1] – підготовка до лекцій, практичних занять; [2] – написання рефератів/презентацій, есе; [3] — підготовка до дискусій та колоквиумів.

8. Методи навчання

При вивченні навчальної дисципліни «Вступ до фаху» застосовуються словесний, наочний, практичний методи навчання: читання лекції, опрацювання текстів основних робіт дослідників, роботу з навчальною та спеціальною літературою, індивідуальні консультації.

СЛОВЕСНІ ТА НАОЧНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ (лекційні заняття; опитування; консультування; доповіді та мультимедійні презентації);

ПРАКТИЧНІ (тестові вправи; опрацювання матеріалу шляхом підготовки презентації);

КОЛЕКТИВНЕ ТА ІНДИВІДУАЛЬНЕ ОПРАЦЮВАННЯ ЗАВДАНЬ (колективне обговорення, виконання та презентація ІНДЗ, обговорення проблемних питань та результатів самостійної роботи).

Для розв'язання учбово-професійних завдань навчальної дисципліни застосовано комплексний підхід до діяльності у процесі навчання. Використовуються класичні дидактичні методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності (лекція-пояснення, бесіда, контроль, самоконтроль, взаємоконтроль і т.п.)

Основні форми (методи) проведення занять – це різні типи лекцій, а також практичні заняття – теоретичне обговорення питань, дискусія, конференція, співбесіда, реферативна форма, презентація, інтерактивний онлайн дискурс.

9. ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Засоби діагностики якості освіти включають в себе поточний, періодичний та підсумковий контроль.

Поточний контроль: усний контроль: індивідуальне і фронтальне опитування, захист рефератів/презентацій, доповідь; письмовий контроль: оцінювання якості виконання самостійної роботи за темами;

Періодичний контроль: тестовий контроль: оцінювання контрольних робіт за змістовими модулями (можливо тестування, контрольне опитування).

Підсумковий контроль: залік

Критерії оцінювання результатів навчання:

Опитування на занятті, участь здобувачів в обговоренні проблемних питань	0	Здобувач не бере участь у практичному занятті, є лише спостерігачем; ніколи не виступає і не задає питання; дає неправильні відповіді на запитання, показує незадовільне знання понятійного апарату і джерел.
	1-4	Здобувач іноді бере участь в практичному занятті; частково виступає і задає питання; допускає помилки під час відповідей на запитання; показує пасивну роботу на практичних заняттях; показує фрагментарні знання понятійного апарату і літературних джерел.
	5-10	Здобувач бере активну участь у практичному занятті, в обговоренні проблемних питань, користується додатковою літературою; вміє сформулювати своє ставлення до проблеми; висловлює власні міркування, наводить доцільні приклади; здатний публічно представити матеріал.
Виконання рефератів за однією із запропонованих тем; доповідь та демонстрація презентації	0	Не зараховуються реферати (доповіді) та презентації, які виконані не самостійно або запозичені з мережі Інтернет.
	3	Доповідь та презентація самостійними, але не опрацьована актуальність, теоретичний аналіз дано описово, змістовний матеріал є формальним, висновки не конкретизовані (відсутні), тема не розкрита.
	4-5	Доповідь та презентація виконані самостійно, оформлення відповідає вимогам із незначними порушеннями, опрацьована актуальність теми, теоретичний аналіз містить неточності, усно здобувач пояснює

		матеріал невпевнено, змістовний матеріал представлений добре, у висновку сформульовані загальні висновки, тема загально розкрита із незначними прогалинами.
	6-8	Доповідь та презентація виконані самостійно, опрацьована актуальність теми із зазначенням невирішених раніше аспектів, теоретичний аналіз ґрунтовний, здобувач без допомоги викладача пояснює матеріал, самостійні висновки, тема загально розкрита, інформація у презентації подана із використанням самостійно розроблених схем, містить посилання на джерела, хоча здобувач іноді недостатньо вміло в усній формі може сформулювати деякі положення доповіді.
	9-10	Доповідь та презентація виконані самостійно, актуальність розкрита із зазначенням невирішених раніше аспектів, правильно визначені об'єкт і предмет, гіпотеза, теоретичний аналіз ґрунтовний, здобувач вільно презентує матеріал; зміст презентації не перевантажений слайдами з текстовим матеріалом; у висновку – самостійні ґрунтовні судження, підкріплені доказами, містить посилання на джерела.
Контрольна робота	0	Відповіді неправильні (у тестових роботах)
	0-10	Контрольна робота (опитування) за кожним змістовним модулем.

10. ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Сучасна політична наука як покликання та професія.
2. Інституціоналізація та професіоналізація політики.
3. Сучасні політичні професії та їх особливості
4. Актуальність та необхідність для суспільства вивчення політичної науки.
5. Дотримання кодексу академічної доброчесності.
6. Плагіат та невірне цитування.
7. Сучасні правила презентації наукових результатів.
8. Основні вимоги до підготовки курсової та кваліфікаційної робіт.
9. Вебер М. Політика як покликання та професія.
10. Об'єкт та предмет політології.
11. Категорії та методи політології.
12. Функції політології.
13. Поняття та теоретичні підходи вивчення політики.
14. Структура та властивості політики.
15. Типологія політики.
16. Політична влада: поняття та ознаки.
17. Структура політичної влади.
18. Легітимність політичної влади: поняття, джерела та типологія.
19. Легальність та легітимність політичної влади.
20. Криза легітимності політичної влади та шляхи її подолання.
21. Політична система суспільства: поняття та структура.
22. Системна модель політичної системи.
23. Структурно-функціональна модель політичної системи.
24. Інформаційно-кібернетична модель політичної системи.
25. Типологія політичних систем.
26. Функції політичних систем.
27. Визначення та якісні характеристики політичного режиму.
28. Тоталітарний політичний режим: сутність та особливості.
29. Авторитаризм: визначення, суттєві риси.
30. Форми авторитаризму.
31. Демократичний політичний режим: сутність та особливості.
32. Держава: поняття та ознаки.
33. Теорії походження держави.
34. Форма правління держави: поняття та різновиди.
35. Форма адміністративно-територіального устрою держави: поняття та різновиди.
36. Громадянське суспільство: поняття та інститути.
37. Взаємовідносини держави та громадянського суспільства.
38. Правова держава: поняття та ознаки.
39. Соціальна держава: поняття та держава.
40. Функції держави.
41. Світовий політичний процес: поняття, особливості.
42. Структура світового політичного процесу.

43. Загальна характеристика суб'єктів світового політичного процесу.
44. Зовнішня політика держави: поняття та сутність.
45. Основні риси та цілі зовнішньої політики держави.
46. Різновиди, засоби та функції зовнішньої політики.
47. Міжнародні відносини: поняття, об'єкт, предмет.
48. Типи та рівні міжнародних відносин.
49. Поняття та ознаки системи міжнародних відносин.
50. Структура системи міжнародних відносин.

11. Розподіл балів, які отримують здобувачі

Поточний та періодичний контроль									Підсумковий контроль	Сума балів
Змістовий модуль №1			Змістовий модуль № 2							
T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	залік	100
10	10	10 Модульний контроль №1	10	10	10	10	10	20 Модульний контроль №2		

12. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення.

Милосердна І.М. Робоча програма курсу «Вступ до фаху» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 052 «Політологія».

Милосердна І.М. Силабус курсу «Вступ до фаху» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 052 «Політологія».

Політологія: підручник для студентів вищих навчальних закладів /І.М. Коваль (керівник авт. колективу), Л.О. Ануфрієв, О.І. Брусилівська та ін. Харків: Фоліо, 2012. 414 с.

Попков В.В. Хорошилов О.Ю. Політична наука: західні тренди розвитку і українська специфіка. Одеській національний університет ім І.І. Мечникова//“Політична наука в Україні 1991 — 2016”. в 2 т., Т. 1. Київ: Парламентське видавництво, 2016. с. 512-524.

Сучасні політичні процеси : навч.-метод. посіб. для здобувачів першого (бакалавр.) рівня вищої освіти [Електронне видання] / уклад.: Л. Кормич, І. Милосердна, А. Прохоренко ; Нац. ун-т «Одеська юридична академія». Одеса : Фенікс, 2023. 58 с. URL : <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/25693/Сучасні%20політичні%20процеси.pdf?sequence=3&isAllowed=y>

14. Рекомендована література

Основна

Вебер М. Соціологія. Загальноісторичні аналізи. Політика / Пер. з нім. Олександр Погорілий. К: Основи, 1998. 534 с URL : <http://litopys.org.ua/weber/wbs.htm>

Бжезінський Зб. Велика шахівниця ; пер. Олена Фешовець. Харків : Фабула, 2018. 288 с.

Герасимчук Т.Ф., Киридон А.М., Троян С.С. Загальна теорія політики: Навчальний посібник. К.: Видавничий дім «Кондор» , 2017. 226 с.

Гуманітарний дискурс: політика, управління, влада : кол. монографія / НУ "ОЮА", Ф-т правової політології та соціології ; за ред. : О. А. Івакіна, І. В. Шамши, Д. В. Яковлева. Одеса : Гельветика, 2015. 467 с.

Литвин В. С. Політичні режими сучасності : інституційні та процесуальні виміри аналізу : навч. посіб. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2014. 632 с.

Міжнародні відносини та світова політика: підручник : рекомендовано МОН України / Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка ; за ред. В. А. Манжоли. 2-ге вид., переробл. і доповн. Київ : Знання, 2014. 663 с.

Міжнародні відносини та світова політика: навчальний посібник / О. М. Кузь, Д. С. Коротков, Д. Ю. Михайличенко, О. В. Бровко ; за заг. ред. д-ра філос. наук, професора О. М. Кузя. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. 201 с. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/25295/1/2020-Кузь%20О%20М%20С%20Коротков%20Д%20С%20Михайличенко%20Д%20Ю%20та%20ін.pdf>

Політологія: навчально-методичний посібник (у схемах і таблицях) / за наук. ред. проф. В. С. Бліхара. Львів: ПП «Арал», 2018. 540 с.

Соціокультурні чинники трансформації політичної реальності у ХХІ столітті: монографія / Ред. кол. В.В. Попков (наук. керівн.), Є. С. Огаренко, Н.Є. Степанова, О. Ю. Хорошилов). - Одеса, ОНУ ім. І. І. Мечникова, 2020. 296 с.

Додаткова:

Бортнікова О. Г. Взаємодія релігії і політики: теорія і методологія: монографія. Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ : Паливода А. В. [вид.], 2017. 337 с.

- Воронянський О. В. Політичні інститути: механізм формування в конкурентному середовищі. *Сучасне суспільство*. 2014. Вип. 1. С. 15–28. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/cuc_2014_1_4.pdf
- Кармазіна М. Політичні партії в Україні. 2014-2017 рр. К.: ІПіЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2018. 168 с.
- Геополітика [Електронний ресурс] : навчально-методичний посібник для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти / упоряд.: І. Милосердна ; Нац. ун-т «Одеська юридична академія». Одеса : Юридична література, 2023. 92 с.
- Демократія: від теорії до практики / [Г. Берроуз, І. Совсун, С. Буров та ін.]. Київ, 2018. 284 с. URL: <https://law.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/02/IFES-Ukraine-Democracy-from-Theory-to-Practice-Course-Reader-v1-2018-08-29-Ukr.pdf>.
- Милосердна І.М. Система політичної влади як умова стабільного розвитку політичного процесу: американська модель. *Актуальні проблеми політики*. 2016. Вип. 58. С.224-236.
- Милосердна І.М. Аналітичний огляд концепцій політичної влади та особливості її реалізації. *Актуальні проблеми політики*. 2017. Вип. 59. С. 25-32.
- Милосердна І.М. Моделі демократичних перетворень в кінці ХХ – на початку ХХІ ст.: регіональний вимір. *Актуальні проблеми політики*. 2018. Вип. 61. С.67-76.
- Назаренко О. Політична система суспільства: сутність, основні риси, функції. *Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка: Юридичні науки*. 2012. Вип. 94. С. 86-89.
- Попков Д. О. Дилеми інституційного дизайну форми правління для розколотого суспільства. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія «Питання політології»*. 2021. Вип. 38. С. 42-51. URL : <https://periodicals.karazin.ua/politology/article/view/16941>
- Рафальський О.О., Самчук З.Ф. Цивілізаційні перехрестя сучасного суспільства. К.: ІПіЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2018. 688 с.
- Романюк А. Порівняльний аналіз політичних інститутів і систем країн Західної Європи. Т. 1. Особливості міжінституційних відносин у трикутнику “глава держави–парламент–уряд” та їхні наслідки для політичного процесу : монографія. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 456 с.
- Руслан Демчишак Наукові підходи до розуміння сутності поняття «політичний інститут». *Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку*. 2015. Випуск 27. С. 9-14. URL : <https://lpnu.ua/sites/default/files/2020/9/16/paragraphs/812/demchyshak0.pdf>

15. Електронні інформаційні ресурси

1. <http://irows.ucr.edu/> The Institute for Research on World-Systems
2. <https://web.archive.org/web/20051029101900/http://jwsr.ucr.edu/index.php>
3. www.rada.gov.ua – Верховна Рада України.
4. <http://www.nbuv.gov.ua/> – Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського.
5. <http://www.info-library.com.ua/books.html> – Електронна бібліотека підручників.